

Winterscheren lijkt aantrekkelijk

J. de Boer (onderzoeker sectie Vleesvee en Schapen)

Uit praktijkproeven blijkt dat oaien, als ze geschoren worden op ongeveer 8 weken voor het werpen, zwaardere lammeren brengen. De voeropname is wel hoger. Ook in een open huisvesting kunnen oaien zelfs bij strenge vorst zonder problemen geschoren worden. Dit blijkt uit onderzoek op het ROC Bosma Zathe in 1990 en 1991.

Het scheren van drachtige schapen staat al lang in de belangstelling en neemt toe. Vooral in het Verenigd Koninkrijk en Scandinavië wordt het scheren van drachtige oaien op veel bedrijven routinematig toegepast.

Voordelen die gevonden worden zijn o.a. een hoger geboortegewicht van de lammeren en een betere ruwvoeropname door de oaien. Daarnaast zijn er een aantal andere voordelen: minder stalruimte nodig, beter zicht op de conditie van de

oaien en het uier is beter toegankelijk voor de lammeren tijdens de lactatie.

Een hoger geboortegewicht hoeft niet altijd een voordeel te zijn. Hogere geboortegewichten kunnen leiden tot meer sterfte, vooral bij rassen met meer geboortemoeilijkheden. Ook moeten geschoren oaien eerder opgesteld, en de voerkosten zullen iets hoger liggen. Voor kruislingen met hoge worpgroottes, en daardoor een lage geboortegewicht, kunnen zwaardere lammeren wél een belangrijk voordeel opleveren.

In bedrijfsverband zijn in Nederland geen proeven gedaan. Toch zijn er nog wel enkele vraagpunten. Bijvoorbeeld of er problemen optreden bij geschoren oaien in een open huisvesting, en wat het gewichtsverloop van de oaien en lammeren is gedurende het jaar. Het PR is daarom in 1990 op ROC Bosma Zathe gestart met een onderzoek in bedrijfsverband van het al dan niet scheren.

Ook in de winter is het scheren schapen warme klus.

Proefopzet

Voor deze proef werd een deel van de koppel Noordhollander oaien ingezet. De oaien zijn willekeurig ingedeeld in twee groepen: één groep werd 8 weken vóór het werpen geschoren en de andere groep in de zomer. Nadat de oaien ingedeeld zijn blijven ze met hun nakomelingen in deze groep. Alle oaien werden onder dezelfde omstandigheden gehouden. Tijdens de stalperiode werd onbepaald kuilgras verstrekt naast een standaard hoeveelheid krachtvoer.

Geboortegewicht

Het geboortegewicht hangt sterk af van de worpgrootte. Kruislingen met grotere worpen hebben in het algemeen een lager geboortegewicht. De gemiddelde worpgrootte (per werpende ooi) was 2,1 in 1990 (met meer dan de helft eersteworps oaien). In 1991 was de gemiddelde worpgrootte 2,3 met 32 % eersteworps oaien.

Tabel 1 Geboortegewicht (kg) lammeren bij oaien die in de winter of in de zomer geschoren worden.

Jaar	Winter-scheren	Zomer-scheren
1990	3,1	2,6
1991	3,3	2,9

In dit onderzoek gaat het in eerste instantie om het effect van het scheren.

Wat dit voor gevolgen heeft voor het geboortegewicht staat in tabel 1.

De verschillen in geboortegewicht tussen winter en zomerscheren zijn statistisch betrouwbaar.

Gemiddeld waren de lammeren van de oaien die in de winter waren geschoren 17 % zwaarder. Relatief bekeken profiteren jonge oaien meer van het scheren dan oudere oaien. Er waren geen verschillen in draagtijd tussen de groepen.

Groei

Oaien en lammeren zijn om de twee weken gewogen. Vooral in de periode tot het spenen is er verschil in groeiverloop. In 1990 werden de lammeren gespeend na 15 weken op een gewicht van 28 kg. In 1991 is er gespeend op een leeftijd van 10 weken bij een gewicht van 19 kg. De afvoergewichten waren respectievelijk 44 en 40 kg. Tabel 2 geeft de groei van geboorte tot spenen en van geboorte tot afleveren.

De groei tot spenen bij de lammeren uit de winter-

scheergroep in 1990 is wezenlijk hoger dan de lammeren van de oaien die in de zomer werden geschoren. In 1991 is dezelfde tendens waarneembaar. Dit kan een gevolg zijn van een hogere melkproductie bij de geschoren oaien, of van een blijvend voordeel van het hogere geboortegewicht. De groei tot afleveren is nog wel iets in het voordeel van de lammeren van de winterscheergroep maar hier is geen duidelijk verschil wat toegeschreven kan worden aan het scheren.

Voeropname

Doordat de oaien geschoren worden stijgt de voeropname. Het verschil is het grootst 3 tot 4 weken na het scheren, maar de verschillen blijven ook na het werpen aanhouden. Tabel 3 geeft de totale drogestof-opname per ooi per dag weer.

Uit tabel 3 blijkt dat de voeropname in beide jaren voor de groep die in de winter wordt geschoren hoger ligt dan de zomergroep. De effecten zijn in 1991 groter dan in 1990. In 1991 zijn de verschillen tussen scheren en niet scheren van week 6 tot en met 3 weken vóór het werpen statistisch betrouwbaar.

In de 2e en 3e week na werpen zijn de verschillen in voeropname met zekerheid aan het scheren toe te schrijven. De verklaring kan voor een deel liggen in de strengere winter in 1991. Blijkbaar worden de verschillen in voeropname hierdoor groter.

Tabel 2 Groei(g/dag) van geboorte tot spenen en van geboorte tot afleveren

Groei	1990		1991	
	Winter-scheren	Zomer-scheren	Winter-scheren	Zomer-scheren
Geboortetot spenen	264	235	242	182
Geboortetot afleveren	189	181	182	177

Tabel 3 Invloed scheren oaien in de winter (WS) ten opzichte van het scheren van oaien in de zomer (ZS) op de totale drogestof opname(g/dag).

Weken voor of na werpen	1990		verschil %	1991		verschil %
	ws	zs		ws	zs	
-7	1376	1270	8	1264	1199	5
-6	1296	1260	3	1429	1258	14
-5	1376	1270	8	1389	1188	17
-4	1395	1358	3	1458	1279	16
-3	1436	1352	6	1438	1265	14
-2	1385	1519	10	1481	1302	14
werpen						
+ 2	2071	1947	5	2080	1860	12
+ 3	2155	2037	6	2143	1921	12
+ 4	2120	2118	0	2230	2012	11

Schape die in de winter geschoren zijn nemen meer voer op en brengen lammeren met een hoger geboortegewicht

Tot Slot

In vervolgonderzoek wordt onderzocht wanneer de verschillen in groei vooral optreden. Misschien dat deze ontstaan door hittestress van de ongeschoren oeien tijdens het einde van de dracht, maar ook tijdens de zoogperiode. Een mogelijk-

heid om dit te meten is via de ademfrequentie. Hittestress tijdens de zoogperiode zou kunnen resulteren in een lagere melkproductie. Onderzocht wordt of er bij minder hittestress ook een lagere sterfte rondom de geboorte optreedt.